

Ivana Mamić Sačer*
Snježana Ramač Posavec**

UDK 336.126.5(497.5)
JEL Classification M41, G29
Izvorni znanstveni članak

ANALIZA PROBLEMA PRAKTIČNE PRIMJENE MEĐUNARODNIH STANDARDA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja jedinstveni su set kvalitetnih globalnih računovodstvenih standarda koji predstavljaju podlogu za sastavljanje transparentnih i usporedivih računovodstvenih informacija prezentiranih u obliku temeljnih financijskih izvještaja. Primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja kao izrazito složene, stručne i zahtjevne materije iziskuje određeno znanje, iskustvo, vrijeme ali i zakonsku obvezu za određene poslovne subjekte u Republici Hrvatskoj. Procesi globalizacije i harmonizacije na području računovodstva značajno su doprinijeli učestalim promjenama ovih standarda što dodatno otežava i onako složenu i zahtjevnju praktičnu primjenu od strane računovođa. U radu su empirijskim istraživanjem identificirani i analizirani problemi primjene MSFI-a kod poduzeća u Republici Hrvatskoj te je ukazano na moguća poboljšanja uočenog postojećeg stanja.

Ključne riječi: financijsko izvještavanje, MSFI, primjena MSFI-a u RH

---

* I. Mamić Sačer, prof. dr. sc., Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (E-mail: imamic@efzg.hr).

** S. Ramač Posavec, mr. sc., INA - Industrija nafte d.d., (E-mail: snjezana.ramac@ina.hr).

Rad je primljen u uredništvo 03. 02. 2012., a prihvaćen je za objavljivanje 01. 10. 2012.

1. Uvod

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja jedinstveni su set kvalitetnih globalnih računovodstvenih standarda i podloga su za sastavljanje transparentnih i usporedivih računovodstvenih informacija prezentiranih u obliku temeljnih financijskih izvještaja. Primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja kao izrazito složene, stručne i zahtjevne materije iziskuje određeno znanje, iskustvo, vrijeme ali su ujedno i zakonska obveza za određene poslovne subjekte u Republici Hrvatskoj. Kako bi se ispunila zakonska obveza i udovoljile informativne potrebe različitih korisnika računovodstvenih informacija, primjena MSFI-a donosi određene koristi ali s druge strane postoje i stanoviti problemi koji se očituju u praktičnoj primjeni ovih standarda. Računovodstvena praksa učestalo ukazuje na određene poteškoće s kojima se susreće u svakodnevnoj primjeni standarda, međutim, značajnije sistematizirano bavljenje ovim problemom u okviru provedbe određenih znanstvenih empirijskih istraživanja predstavlja deficitarno područje. Upravo zato predmet ovog istraživanja je utvrđivanje postojećeg stanja i problema primjene MSFI-a kod poduzeća u Republici Hrvatskoj te utvrđivanje mogućih poboljšanja od strane regulatora standarda.

2. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja u funkciji financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj

2.1. Povijesni razvoj i obilježja MSFI-a

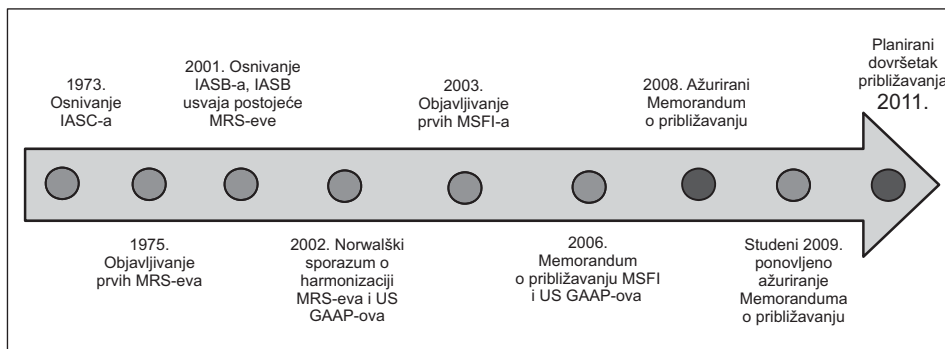
Za razvoj Međunarodnih računovodstvenih standarda ključna je 1973. godina i osnivanje *Komiteta za Međunarodne računovodstvene standarde* (IASC-a - *International Accounting Standards Committee*). Jedna od najznačajnijih uloga ovog Komiteta bila je izdavanje Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) koji su po prvi puta i objavljeni 1975. godine.¹ Nakon toga uslijedila je objava čitavog niza MRS-eva koji su se mijenjali, dorađivali i dopunjavali. U daljnjem razvoju ovih standarda prijeloman trenutak dogodio se upravo 2001. godine kada je Komitet promijenio naziv u *Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde* (IASB - *International Accounting Standards Board*) (IASCF, 2009.). Osnivanjem ovog Odbora započeo je niz velikih promjena koje su rezultirale sklapanjem Norvalškog sporazuma [MoU, 2002] s američkim *Odborom za standarde financijskog izvještavanja* (FASB- *Federal Accounting Standard Board*).

---

¹ U to doba objavljena su prva dva standarda i to MRS 1 – Objavljivanje računovodstvenih politika te MRS 2 – Procjena vrijednosti i prezentiranje zaliha u kontekstu sustava povijesnog troška.

Slika 1.

POVIJESNI PRIKAZ RAZVOJA MSFI

Potreba za usklađivanjem MSFI/MRS-eva i US GAAP-ova posljedica je širenja svjetskih tržišta kapitala i nastojanja izbjegavanja dualnog, trostrukog, pa čak i u nekim slučajevima četverostrukog vođenja računovodstvenih standarda. Proces približavanja ne podrazumijeva potpunu identičnost ovih standarda već njihovo usklađivanje po svim značajnijim pitanjima čime bi se uklonila potreba za usklađivanjem financijskih izvještaja i višestrukim vođenjem računovodstva. Ovaj proces još uvijek nije dovršen iako su se brojne promjene već dogodile. Sukladno kratkoročnim i dugoročnim planovima ovih odbora, još je 2009. određena kao ključna godina koja bi označavala dovršetak usklađivanja i približavanja ovih dvaju najznačajnijih računovodstvenih standarda na svjetskoj razini. U međuvremenu, posljedica ovakvih promjena bila je objavljivanje MSFI-a čime su neki prethodni MRS-evi ukinuti. Sam pojam MSFI zapravo je termin koji se ne odnosi samo na novu seriju standarda koju je objavio Odbor (na MSFI-je) već je on puno širi. U tom kontekstu potrebno je naglasiti kako Međunarodni standardi financijskog izvještavanja obuhvaćaju: okvir za sastavljanje financijskih izvještaja, Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (u izdanju Odbora: MSFI 1-13), Međunarodne računovodstvene standarde (MRS 1-41), Tumačenja standarda (Tumačenja koje je usvojio Komitet za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja (International Financial Reporting Interpretations Committee – IFRIC) ili bivši Stalni odbor za tumačenja (Standing Interpretations Committee – SIC).

Međutim, kako proces usklađivanja zahtjeva velike stručne, znanstvene, financijske i vremenske resurse, proces približavanja dvaju najvećih setova standarda nije dovršen kako je planiran 2009. već se ovaj termin pomaknuo za kraj 2011. No, kao što je to vidljivo u tablici 1. za očekivati je da će se uslijed navedenih projekata sadržaj i struktura MSFI-a i u narednim godinama nastaviti mijenjati po pojedinim područjima.

Tablica 1.

IASB-OV RADNI PLAN ZA MEĐUNARODNE STANDARDE FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Program konzultacija	2011. 4. kvartal	2012.	2012. II polugodište	Memorandum o približavanju	Joint
Trogodišnje javne konzultacije [Komentari do 30.11.2011.]	Razdoblje komentiranja	Donošenje programa			
Projekti povezani s financijskom krizom	2011. 4. kvartal	2012. I polugodište	2012. II polugodište		Joint
MSFI 9: Financijski instrumenti (zamjena MRS-a 39)					
Odgoda obvezne primjene MSFI-a 9 http://www.ifs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Financial+Instruments+A+Replacement+of+IAS+39+Financial+Instruments+Recognition/Phase+I+-+Classification+and+measurement/Phase+I+-+Classification+and+measurement.htm	Ispunjenje cilja				
Umanjenje		Ponovni pregled nacrta		✓	✓
Računovodstvo zaštite					
Računovodstvo zaštite – opći model	Pregled nacrta	Ciljani MSFI		✓	
Računovodstvo zaštite – makro model		Ciljani nacrta standarda			✓
Vrijednosno usklađivanje imovine i obveza (dopune MSFI 7 i MRS 32)	Ciljani MSFI			✓	✓
Projekti sporazuma o približavanju (MoU – Memorandum of Understanding)	2011. 4. kvartal	2012. I polugodište	2012. II polugodište	Memorandum o približavanju	Joint

Najmovi		Ciljani nacrt (ponovni pregled nacrta)	Ciljani MSFI	✓	✓
Priznavanje prihoda	Ciljani nacrt (ponovni pregled nacrta)		Ciljani MSFI	✓	✓
Drugi projekti	2011. 4. kvartal	2012. I polugodište	2012. II polugodište	Memorandum o približavanju	Joint
Ugovori o osiguranju		Pregled nacrta			✓
Godišnja unaprjeđenja standarda¹ 2009-2011.		Ispunjenje cilja			
Godišnja unaprjeđenja standarda 2010-2012.	Ciljani nacrt				
Izmjena MSFI 1 (Government Loans) [nacrt, komentari do 5.1.2012.]	Razdoblje komentiranja				
Konsolidacija – ulaganja u društva [nacrt, komentari do 5.1.2012.]	Razdoblje komentiranja				✓
Post-implementacijski pregled	2011. 4. kvartal	2012.			
MSFI 8 Poslovni segmenti	Inicijalni pregled	Ispunjenje cilja			
MSFI 3 Poslovna spajanja		Inicijalni pregled			

Izvor: <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/IASB+Work+Plan.htm>, [01.12.2011.]²

² IFRS Foundation je definirala kriterije za godišnje unaprjeđenje MSFIa prema kojima se izmjene unutar godišnjih unaprjeđenja uobičajeno odnose na odgovore Fondacije na dvije temeljne potrebe i to potrebe za razjašnjavanjem MSFI-a te potrebom ispravaka relativno manjih nenamjernih posljedica, konflikta ili pogrešaka a sve u cilju povećanja kvalitete postojećih MSFI-a. Takve izmjene se ne smatraju hitnim izmjenama koje bi zahtijevale hitne reakcije ali se svakako smatraju potrebnim izmjenama barem na godišnjoj razini. IFRS (2010, str. 3)

Uzevši u obzir činjenicu da se ove promjene donesene od strane IASB-a nadalje trebaju prihvatiti, prevesti na hrvatski jezik te javno objaviti u Narodnim novinama, u narednom razdoblju hrvatski računovođe mogu očekivati objavljivanje i nekih već donesenih standarda i izmjena standarda koji na snagu stupaju tek 2012. ili primjerice 2013. godine kao što su (Gulin, 2011.; IASB 2011.): MSFI 10 Konsolidirani financijski izvještaji (1.1.2013.); MSFI 11 Zajednički aranžmani (1.1.2013.); MSFI 12 Objavljivanje udjela u drugim subjektima (1.1.2013.); MSFI 13 Mjerenje po fer vrijednosti (1.1.2013.); Izmjene MRS-a 1 Prezentiranje financijskih izvještaja (1.6.2012.); Izmjene MRS-a 19 Primanja zaposlenih (1.1.2013.).

2.2. Zakonska regulativa primjene MSFI-a u RH

Obveza primjene standarda financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj određena je Zakonom o računovodstvu. Ovaj zakon od osamostaljenja Republike Hrvatske doživio je tri promjene. Prvim Zakonom o računovodstvu koji je bio u primjeni u razdoblju od 1993. do 2006. godine, (Zakon o računovodstvu, 1992.) Međunarodne računovodstvene standarde primjenjivala su sva poduzeća neovisno o njihovoj veličini ili kotaciji na burzi. U sljedećem razdoblju koje je trajalo od 2006 do 2008 primjenjivao se drugi po redu Zakon o računovodstvu kojim se pored primjene MSFI-a, navodila mogućnost primjene *“standarda financijskog izvještavanja koje donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja sukladno MSFI”* (Zakon o računovodstvu, 2005.). Drugim riječima, u tom razdoblju u Republici Hrvatskoj MSFI-e obvezno primjenjuju veliki obveznici i obveznici čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama ili se spremaju za uvrštenje u burzovnu kotaciju u Republici Hrvatskoj na službenim tržištima i na kotaciju za javna dionička društva sukladno odgovarajućim odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Ostali obveznici koji nisu ispunjavali ove uvjete mogli su odabrati primjenu MSFI-a u cijelosti ili standarde financijskog izvještavanja koje je trebao donositi Odbor za standarde financijskog izvještavanja sukladno MSFI, a koji bi bili objavljeni u Narodnim novinama. Međutim, kako u tom periodu ovaj Odbor nije donio nove standarde financijskog izvještavanja već je samo odobravao MSFI-e koji bi potom bili objavljavani u Narodnim novinama³, *“de facto”* sva poduzeća u RH u ovom periodu bila su usmjerena na primjenu MSFI-a. U razdoblju od 1.1.2008.

---

³ Odbor je objavljivao Odluke o privremenoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda i Odluke o odobravanju prijevoda i primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

značajno se smanjio broj obveznika primjene MSFI-a uslijed izdavanja trećeg po redu Zakona o računovodstvu i uvođenjem obveze primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja za sve poduzetnike osim velikih poduzetnika i poduzetnika čije su dionice ili dužnički vrijednosni papiri uvršteni ili se obavlja priprema za njihovo uvrštenje na organizirano tržište vrijednosnih papira, koji su dužni sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (Zakon o računovodstvu, 2007). Ovim zakonom izbačena je odrednica da se obveznicima primjene MSFI-a smatraju samo oni obveznici čiji vrijednosni papiri kotiraju ili se pripremaju za kotaciju na tržištima vrijednih papira na službenim tržištima u Republici Hrvatskoj iz čega proizlazi da se obveznicima primjene MSFI-a smatraju i ona poduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama izvan RH.

Do pristupa Hrvatske Europskoj uniji Zakon o računovodstvu obvezuje na primjenu MSFI-a koji su objavljeni u Narodnim novinama, a nakon što Hrvatska postane punopravna članica EU koristeće se standardi i tumačenja koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije.

3. Empirijsko istraživanje o primjeni MSFI-a u RH

3.1. Hipoteze i ciljevi istraživanja

Nakon devetnaestogodišnjeg iskustva u primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja pokazalo se da postoji određeni niz problema i poteškoća u primjeni ovih standarda na području Republike Hrvatske što je predstavljalo polazište ovog istraživanja. U tom kontekstu u radu su definirane sljedeće hipoteze:

***H1** Najčešći problemi primjene MSFI-a kod obveznika u RH očituju se u praktičnom razumijevanju sadržaja standarda, te složenosti i nedorečenosti standarda kao i njihovim stalnim izmjenama i dopunama.*

***H2** Problemi primjene MSFI-a u RH, između ostalog, proizlaze i iz nedovoljno organiziranog i usmjerenog pristupa razumijevanja i primjene standarda. Većina poduzeća u RH nema zaseban odjel za praćenje MSFI-a, a problemi vezani uz primjenu pojedinih standarda najčešće se rješavaju konzultacijom s revizorima.*

H3 Većina obveznika primjene MSFI-a u RH ne poduzima izravne akcije kao što su slanje komentara i primjedbi na MSFI radi rješavanja problema primjene ili unaprjeđivanja MSFI-a.

Povezano s navedenim hipotezama istraživanja definirani su i **ciljevi ovog empirijskog istraživanja**:

- definirati populaciju i uzorak za provedbu anketnog istraživanja, pripremiti anketni upitnik, provesti anketiranje i obraditi te utvrditi najznačajnije rezultate istraživanja,
- utvrditi nedostatke i probleme u primjeni, donijeti zaključke o postojećem stanju primjene MSFI-a u RH i
- dati određene preporuke za poboljšanje primjene ovih standarda u Republici Hrvatskoj.

3.2. Definiranje uzorka i metode istraživanja

U razdoblju od veljače do travnja godine 2010. provedeno je anketno istraživanje o primjeni MSFI-a u Republici Hrvatskoj. Uzorkom su obuhvaćeni poduzetnici koji su sukladno aktualnom Zakonu o računovodstvu dužni sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom MSFI-a. U svrhu provedbe predmetnog istraživanja, anketni upitnici su poslani na adrese 283 poduzetnika u Republici Hrvatskoj. Prema povratno dostavljenim popunjenim anketnim upitnicima, anketiranje je provedeno na uzorku od 71 poduzetnika (25%) što predstavlja zadovoljavajuću stopu povrata za potrebe ovog istraživanja. Anketni upitnici su poslani na adrese organizacijskih jedinica računovodstva te su na anketna pitanja odgovarali zaposlenici računovodstva. Većina pitanja bila je zatvorenog tipa uz mogućnost izbora između jednog ili više ponuđenih odgovora. Manji broj pitanja bio je otvorenog tipa. U ovom istraživanju anketni upitnici slani su poštom, e-mailom i faksom. Za oblikovanje rezultata provedenog anketiranja korištene su statističko-matematičke metode, a metodom generalizacije doneseni su opći stavovi o postojećem stanju primjene MSFI-a u Republici Hrvatskoj.

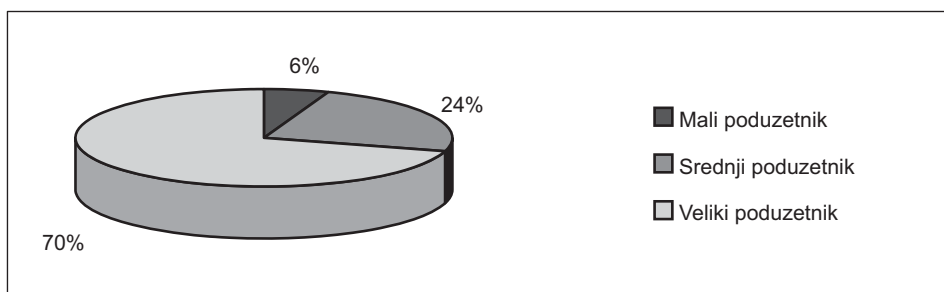
3.3. Analiza rezultata empirijskog istraživanja

3.3.1. Opći podaci o ispitanicima

S obzirom na propisane uvjete primjene MSFI-a, struktura ispitanika ovog istraživanja bila je očekivana pri čemu su najviše zastupljeni veliki poduzetnici (50 ispitanika), potom srednji (17) i mali poduzetnici (4 ispitanika).

Slika 2.

STRUKTURA ISPITANIKA PREMA VELIČINI

52 ispitanika (73%) kotira na burzi i to najviše na Zagrebačkoj burzi, jedan ispitanik kotira na Londonskoj a drugi na Luksemburškoj burzi. Ukupno 19 ispitanih poduzeća (27%) ne kotiraju na burzama. Poduzeća koja kotiraju na burzi imaju dužničke (16%) ili vlasničke vrijednosne papire (84%) a neki i obje vrste vrijednosnih papira. Od ukupno 52 poduzeća koja kotiraju na burzi, 5 poduzeća izdaju samo dužničke vrijednosne papire, 43 poduzeća samo vlasničke vrijednosne papire, a 4 poduzeća izdaju i dužničke i vlasničke vrijednosne papire. Stoga je ukupni broj dužničkih vrijednosnih papira koje kotiraju na burzama anketiranih poduzeća 9, a vlasničkih 47. S obzirom na postojanje kontrole nad i/ili od strane drugih poduzeća, poduzeća su morala odgovoriti da li pripadaju kategoriji matičnog, ovisnog poduzeća, da li su i matično i ovisno poduzeće ili ništa od navedenoga. Prema MSFI-u kontrola je definirana kao moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama nekog subjekta tako da se ostvare koristi od tih aktivnosti.⁴ Prema

⁴ International Accounting Standards Board (2005). *Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) 2004*. Op. cit., str. 2128

kriteriju postojanja kontrole u uzorku ispitanika prevladavaju matična poduzeća (35 poduzeća ili 49%). Potom, uzorak čine 26 ovisnih poduzeća (37%), 4 poduzeća (6%) koja su istovremeno i matično i ovisno poduzeće te 6 poduzeća (8%) koja su se izjasnila kao poduzeća koja nemaju niti ovisno niti matično poduzeće.

Prema većinskoj vlasničkoj strukturi ispitanika najzastupljenija su domaća privatna poduzeća (35 poduzeća ili 50%), potom inozemna poduzeća (23 poduzeća ili 32%) i naposljetku domaća državna poduzeća (13 poduzeća ili 18%).

Tablica 2.

VEĆINSKA VLASNIČKA STRUKTURA ANKETIRANIH PODUZEĆA PREMA VELIČINI PODUZEĆA

	Domaće, privatno	Domaće, državno	Inozemno	UKUPNO
Mali poduzetnici	3	1	-	4
Srednji poduzetnici	8	8	1	17
Veliki poduzetnici	24	4	22	50
UKUPNO	35	13	23	71

Iz navedene tablice je vidljivo da se domaće privatno i inozemno vlasništvo najviše odnosi na velike poduzetnike. U slučaju inozemnog vlasništva se može analizirati utjecaj inozemnog kapitala na primjenu MSFI-a. Od ukupno 23 poduzeća u većinskom inozemnom vlasništvu, 18 poduzeća (78%) pripada kategoriji ovisnih poduzeća (od toga su 4 poduzeća i ovisna i matična poduzeća), što znači da moraju primjenjivati iste računovodstvene politike kao i njihovo matično inozemno poduzeće. Od tih 18 ovisnih poduzeća, 17 ih je velikih poduzeća koji prema zakonu primjenjuju MSFI bez obzira na vlasnika. Samo 1 poduzeće srednje veličine, iako ne kotira na burzi, zbog inozemnog investitora izvještava prema MSFI-u. Isto poduzeće izvještava i prema HSFI-u, što je dužan prema Zakonu o računovodstvu. Dakle, od ukupno 23 poduzeća sa većinskim inozemnim vlasništvom, inozemni je investitor utjecao samo na jedno poduzeće (4%) srednje veličine da primjeni MSFI iako ga prema domicilnim zakonima predmetno poduzeće nije dužno primijeniti.

3.3.2. Evaluacija hipoteza

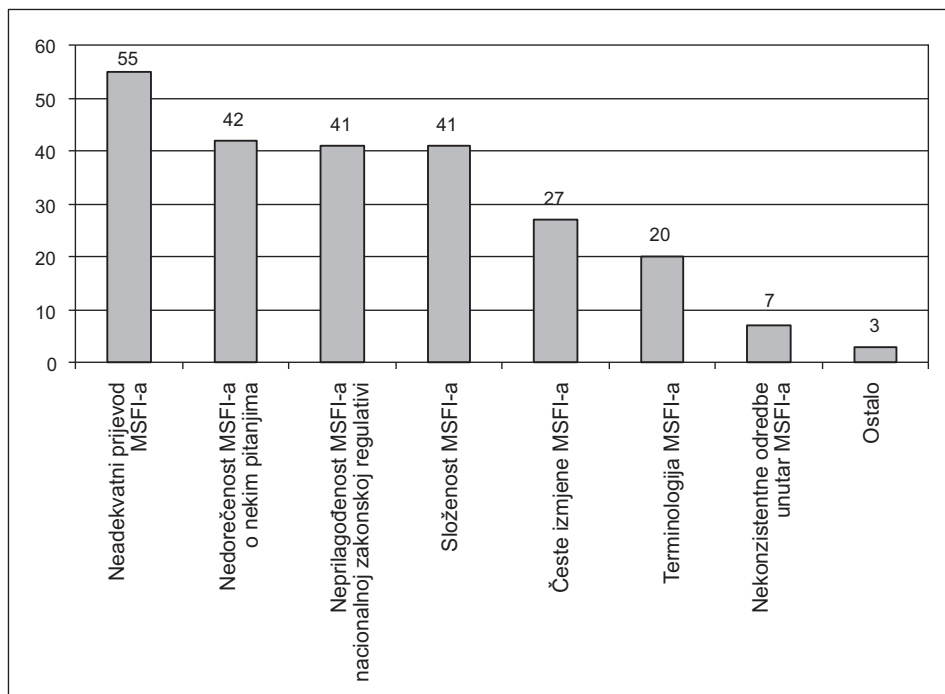
Da bi se testirale postavljene hipoteze obrađeni su i sistematizirani dobiveni rezultati istraživanja.

H1 Najčešći problemi primjene MSFI-a kod obveznika u RH očituju se u praktičnom razumijevanju sadržaja standarda, te složenosti i nedorečenosti standarda kao i njihovim konstantnim izmjenama i dopunama.

Da bi se testirala ova hipoteza postavljeno je više pitanja. Prije svega, rezultati istraživanja potvrđuju da većina ispitanika ima određene probleme odnosno poteškoće u primjeni MSFI-a.

Slika 3.

PROBLEMI PRI PRIMJENI MSFI-a

Kao što je to vidljivo na slici 3. problemi s kojima se suočavaju poduzeća, poredani od najznačajnijeg prema najmanje značajnom jesu: neadekvatni prijevod

standarda (80%), nedorečenost MSFI-a po nekim pitanjima (24%), neprilagođenost MSFI-a nacionalnoj zakonskoj regulativi (23%), složenost MSFI-a (23%), česte izmjene MSFI-a (15%), terminologija koju koristi MSFI (11%), nekonzistentne odredbe unutar samog MSFI-a (4%). Kao ostale probleme ispitanici su izdvojili problem vremenskog jaza objave prijevoda MSFI-a u Narodnim novinama. U tom kontekstu, kao što je to vidljivo iz tablice 3. vremenski jaz između datuma objave standarda ili tumačenja od strane IASB-a, pa do datuma objave u Narodnim novinama RH u nekim slučajevima može biti i dulji od dvije do tri godine.

Tablica 3.

PRIMJER VREMENSKOG JAZA OBJAVE MSFI-a,
NJIHOVIH IZMJENA I DOPUNA TE TUMAČENJA

Naziv računovodstvenog standarda	Datum objave – IASB/IFRIC	Datum usvajanja - Europska komisija	Datum objave u Narodnim novinama u Republici Hrvatskoj - OSFI	Datum stupanja na snagu MSFI-a/ IFRIC-a
MSFI 6 Istraživanje i procjena mineralnih resursa	9. prosinac 2004.	8. studeni 2005.	12. ožujak 2008.	1. siječanj 2006.
MSFI 7 Financijski instrumenti: objavljivanje	18. kolovoz 2005.	11. siječanj 2006.	12. ožujak 2008.	1. siječanj 2007.
Izmjene i dopune MSFI-a 7 Financijski instrumenti: objavljivanje - reklasifikacija financijske imovine	13. listopad 2008.	15. listopad 2008.	26. studeni 2008.	1. srpanj 2008.
MSFI 8 Poslovni segmenti	29. studeni 2006.	21. sudeni 2007.	6. ožujak 2009.	1. siječanj 2009.
IFRIC 15 Ugovori za izgradnju nekretnina	3. srpanj 2008.	22. srpanj 2009.	15. siječanj 2010.	1. siječanj 2009.
IFRIC 16 Zaštita neto ulaganja u inozemnim operacijama	3. srpanj 2008.	4. lipanj 2009.	15. siječanj 2010.	1. listopad 2008.
IFRIC 17 Raspodjela nenovčane imovine vlasnicima	27. studeni 2008.	26. studeni 2009.	8. veljače 2010.	1. srpanj 2009.
IFRIC 18 Prijenos imovine od kupaca	29. siječanj 2009.	27. studeni 2009.	8. veljače 2010.	1. srpanj 2009.

Izvor: prilagođeno prema: Odbor za standarde financijskog izvještavanja, 2010; European Commission, 2010; Deloitte Touche Tohmatsu, 2010; Deloitte Touche Tohmatsu, 2010; Deloitte Touche Tohmatsu, 2008

Iako je Zakonom o računovodstvu propisana primjena samo onih MSFI-a objavljenih u Narodnim novinama, neka poduzeća koja kotiraju na inozemnim burzama, koje su u većinskom inozemnom vlasništvu a kojima je matica poduzeće koje primjenjuje u potpunosti MSFI-e objavljene od strane IASB-a, također primjenjuju u potpunosti MSFI-e objavljene od strane IASB-a. Takva poduzeća ne mogu se u potpunosti osloniti na računovodstvene standarde i tumačenja objavljena u Narodnim novinama, jer nisu obuhvaćene sve odredbe koje je IASB usvojio. Međutim, prevedeni i objavljeni tekstovi mogu značajno pomoći pri razumijevanju odredbi izvorno pisanih na engleskom jeziku. S obzirom da se radi o vrlo stručnim materijalima sa kompleksnim terminima koje poduzeća ponekad ne koriste u poslovanju, prijevod MSFI-a na hrvatski jezik (od strane kvalificiranih prevoditelja) od velike je pomoći.

Od 27 poduzeća koja su odgovorila da se susreću s problemom čestih izmjena MSFI-a, samo se 30% odgovora odnosi na poduzeća koja u potpunosti primjenjuju MSFI-e koje je usvojio IASB. Povezano s problemima složenosti i teškoće primjene MSFI-a, ispitanici su uglavnom navodili po nekoliko MRS-eva i MSFI-eva koje smatraju najtežim za primjenu. Prema odgovorima 49% ispitanika, daleko najteži za primjenu jest MRS 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje. Nadalje redoslijed MSFI-eva i MRS-eva težih za primjenu je sljedeći:

- MSFI 7 Financijski instrumenti: objave (8%)
- MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (8%)
- MSFI 3 Poslovna spajanja (6%)
- MRS 7 Izvještaj o novčanom toku (6%)
- MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške (6%).

Ostali računovodstveni standardi su navedeni od strane dva ili jednog poduzeća.

Nadalje, iako 89% poduzeća smatra da izmjene i dopune MSFI-a općenito podižu kvalitetu podataka, poražavajuća je informacija da značajan broj istih poduzeća smatra da pravilna primjena MSFI-a nema važnu ulogu u njihovom poduzeću. Tako 56% poduzeća ne vidi izuzetnu važnost pravilne primjene MSFI-a u njihovom poduzeću.

Vodeći se navedenim rezultatima istraživanja moguće je zaključiti kako je hipoteza H1 potvrđena.

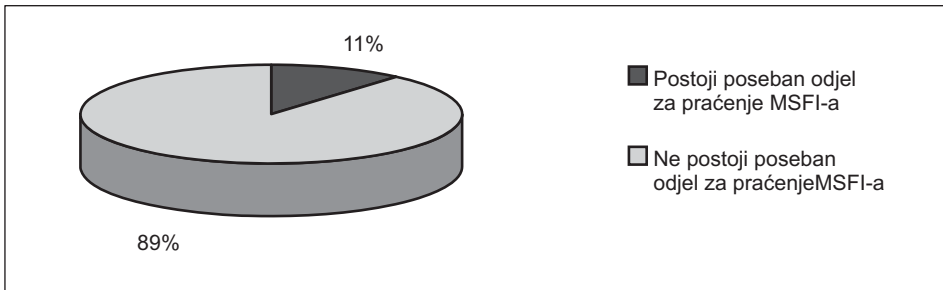
H2 Problemi primjene MSFI-a u RH, između ostalog, proizlaze i iz nedovoljno organiziranog i usmjerenog pristupa razumijevanju i primjeni standarda. Većina poduzeća u RH nema zaseban odjel za praćenje MSFI-a, a problemi vezani uz primjenu pojedinih standarda najčešće se rješavaju konzultacijom s revizorima.

Sagledavanjem mogućnosti rješavanja prethodno navedenih problema i poteškoća primjene MSFI-a može se konstatirati da postoje određeni segmenti na koje je moguće utjecati, kao što su bolja interna organizacija, više vremena i resursa za edukaciju zaposlenika i sl. Također, postoje čimbenici na koje pojedina poduzeća ne mogu samostalno utjecati. Primjerice, poduzeća ne mogu spriječiti izmjene ili dopune MSFI-a koje nastaju uslijed usklađivanja ovih standarda s Američkim općeprihvaćenim računovodstvenim načelima (US GAAP-ovima).

S obzirom da većina tj. 70% ispitanika predstavlja velika poduzeća bilo bi za očekivati da takva poduzeća u svojoj organizacijskoj strukturi imaju organiziran zaseban odjel za praćenje MSFI-a. Međutim, kao što je vidljivo sa slike 4. svega 11% ispitanika ima poseban odjel za praćenje MSFI-a, iz čega proizlazi da se problematika ovih standarda rješava paralelno s obavljanjem drugih svakodnevni računovodstvenih zadataka. Stoga, uvaživši vrijeme stavljeno na raspolaganje zaposlenicima na izučavanje i praćenje promjena u standardima u stvarnosti, to može predstavljati problem i u njihovoj praktičnoj primjeni.

Slika 4.

BROJ PODUZEĆA PREMA POSTOJANJU ODJELA ZA PRAĆENJE MSFI-a

Svih 8 poduzeća koja imaju poseban odjel za praćenje MSFI-a jesu velika poduzeća, od čega su 3 poduzeća (38%) u većinskom domaćem privatnom vlasništvu i 5 poduzeća (62%) u inozemnom većinskom vlasništvu. 3 poduzeća (38%) primjenjuju MSFI-e objavljene u Narodnim novinama, a 5 poduzeća (62%) primjenjuju sve MSFI-e usvojene od IASB-a.

Čak i kada se problem praćenja MSFI-a sagledava na cjelokupnoj razini, neovisno o tome postoji li zaseban odjel za to ili ne, u čak 24% slučajeva tj. u 17 poduzeća niti jedan zaposlenik nije zadužen za MSFI-e. Više od 5 zaposlenika koji se bave područjem MSFI-a ima tek 1 poduzeće ili 1% ispitanika, od 2 do 5

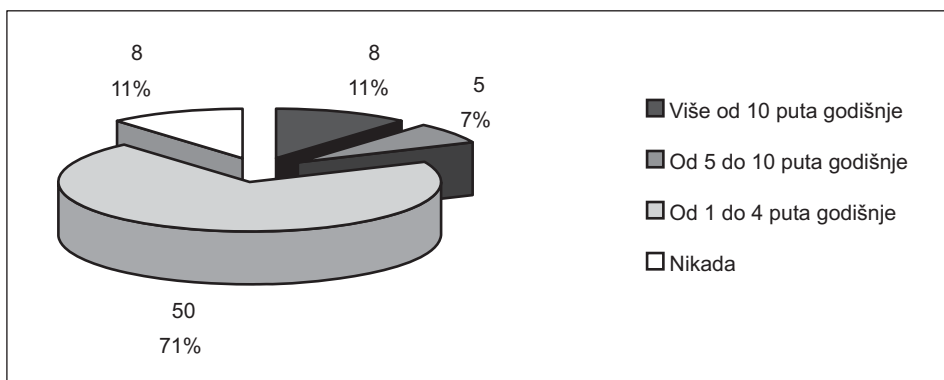
zaposlenika nalazi se u 18 poduzeća ili 25%, a svega jednog zaposlenika zaduženog za MSFI-e ima 35 poduzeća ili 50% ispitanika. Od 8 poduzeća koji imaju posebne odjele za praćenje MSFI-a, 5 poduzeća (63%) ima od 2 do 5 zaposlenika i 3 poduzeća (37%) po jednog zaposlenika.

Sistematičnost pristupa usvajanja MSFI-a može se očitovati i kroz pristup analize efekata novih ili izmijenjenih odredba MSFI-a. Vezano uz to, samo 10 poduzeća (14%) su odgovorila da uvijek nakon objave analiziraju efekte. Najviše, 40 poduzeća (56%) je odgovorilo da ponekad nakon objave analiziraju efekte. 21 poduzeće (30%) nikada ne analizira efekte novih odredbi MSFI-a. Od 10 poduzeća koja uvijek nakon objave analiziraju efekte, samo 2 poduzeća (20%) imaju posebne odjele ili poslovne jedinice za praćenje MSFI-a. Od 40 poduzeća koja ponekad analiziraju efekte, 5 poduzeća (13%) imaju poseban odjel za MSFI-e. Od 21 poduzeća koja ne analiziraju efekte novih odredbi MSFI-a, 1 poduzeće (5%) ima poseban odjel za praćenje MSFI-a sa nekoliko zaposlenih (kategorija od 2 do 5 zaposlenika).

Na anketno pitanje o aktualiziranju spornih pitanja oko primjene odredbi MSFI-a u poduzeću, najviše ispitanika odnosno 50 poduzeća (71%) odgovorilo je da su pitanja MSFI-a aktualna od 1 do 4 puta godišnje što znači za godišnje i/ili kvartalne obračune. 11 poduzeća (11%) aktualizira primjenu MSFI-a više od 10 puta godišnje dok isti broj poduzeća nikada ne aktualizira primjenu MSFI-a. Najmanji broj ispitanika, 5 poduzeća (7%) aktualiziraju sporna pitanja oko primjene MSFI-eva od 5 do 10 puta godišnje.

Slika 5.

BROJ PODUZEĆA PREMA FREKVENCIJI AKTUALIZIRANJA PROBLEMATIKE MSFI-a

Kategorija „više od 10 puta“ je važna iz razloga što bi i ostala poduzeća morala aktualizirati mnogo pitanja iz područja MSFI-a kako bi unaprijedili primjenu MSFI-a i izrađivali kvalitetne financijske izvještaje. Poduzeća koja pripadaju ovoj kategoriji imaju potrebu za većim angažmanom oko problematike MSFI-a. Kod poduzeća kod kojih je aktualizirana problematika MSFI-a više od 10 puta godišnje, 3 poduzeća (38%) imaju poseban odjel za MSFI. S druge strane, 3 poduzeća nemaju niti jednog zaposlenog isključivo zaduženog za praćenje MSFI-a. Dubinskom analizom onih ispitanika koji „više od 10 puta godišnje“ aktualiziraju problematiku MSFI-a, kao što se vidi iz tabele 2, ustanovljeno je da se radi o uglavnom velikim poduzećima. Iako to možda nije bilo za očekivati, uglavnom se ovdje radilo o poduzećima koja su u većinskom privatnom vlasništvu i o poduzećima koja u potpunosti primjenjuju MSFI-e objavljene od IASB-a. Također, ova poduzeća ponekad obavljaju konzultacije s revizorom i, u najvećem broju slučajeva procjenjuju efekte novih odredbi MSFI-a.

Tablica 4.

STRUKTURA ISPITANIKA KOJI VIŠE OD 10 PUTA GODIŠNJE
AKTUALIZIRAJU PROBLEMATIKU MSFI-a

Veličina poduzeća		Vlasništvo		Opseg primjene MSFI-a		Konzultacije s revizorom		Procjena efekata novih odredbi MSFI-a	
veliko	6	većinsko privatno	5	MSFI – IASB	5	ponekad	6	ponekad	6
srednje	1	većinsko inozemno	3	MSFI – Narodne novine	3	često	2	često	1
malo	1							nikada	1
UKUPNO	8	UKUPNO	8	UKUPNO	8	UKUPNO	8	UKUPNO	8

Mnoga poduzeća rješenja svojih problema vezanih uz primjenu MSFI-a nalaze u konzultacijama s revizorima. Rezultati provedenog istraživanja ukazuju da je to postalo gotovo pravilo kod svih poduzeća. 38 anketiranih poduzeća (54%) odgovorilo je da se ponekad konzultiraju s revizorom, 32 poduzeća (45%) da se često konzultiraju s revizorom, a 1 poduzeće (1%) da se nikada ne konzultira s revizorom oko primjene MSFI-a.

Pomoć pri pripremi financijskih izvještaja i pravilnoj primjeni MSFI-a pružaju primjeri financijskih izvještaja s bilješkama revizorskih kuća. Na anketno

pitanje o korištenju predmetnih modela financijskih izvještaja, 62 poduzeća (87%) je odgovorilo da koriste, a 9 poduzeća (13%) odgovorilo da ne koriste modele financijskih izvještaja.

Uvaživši prethodno navedene rezultate može se zaključiti kako je hipoteza H2 potvrđena.

H3 Većina obveznika primjene MSFI-a u RH ne poduzima izravne akcije kao što su slanje komentara i primjedbi na MSFI radi rješavanja problema primjene ili unaprjeđivanja MSFI-a.

Iako na sam sadržaj MSFI-a i tendenciju njihovih promjena pojedina poduzeća ne mogu značajno utjecati, ipak mogu provesti izravne akcije rješavanja problema primjene ovih standarda i tako utjecati na njihovo unaprjeđenje. U tom kontekstu, tablica 5. pokazuje da su samo 3 poduzeća (4%) pokušala utjecati na izmjene MSFI-a šaljući primjedbe za važeće standarde IASB-u u London dok su 4 poduzeća (6%) pokušala utjecati na izmjene MSFI-a putem Odbora za standarde financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj. Niti jedno poduzeće nije slalo pisma komentara novih ili izmjenjenih MSFI-a IASB-u u London.

Tablica 5.

BROJ PODUZEĆA PREMA SLANJU KOMENTARA IASB-u I OSFI-u

	Da	Ne
Slanje primjedbi važećih standarda IASB-u u London	3	68
Slanje primjedbi važećih standarda OSFI-u u Republici Hrvatskoj	4	67

Od 3 poduzeća koja su slala primjedbe na važeće standarde IASB-u, sva tri poduzeća su veliki poduzetnici koji u potpunosti primjenjuju MSFI-e usvojene od IASB-a, dva poduzeća su u većinskom inozemnom, a jedno je u domaćem privatnom vlasništvu.

Od 4 poduzeća koja su pokušala utjecati na izmjene MSFI-a putem OSFI-a, 3 poduzeća su veliki poduzetnici, a jedno poduzeće je srednji poduzetnik. Što se vlasničke strukture tiče, 3 poduzeća su pod većinskim domaćim privatnim vlasništvom, a jedno poduzeće je domaće državno vlasništvo. Sva 4 poduzeća su odgovorila da se suočavaju sa neadekvatnim prijevodima MSFI-eva na hrvatski jezik. Također, 3 poduzeća izjasnila su se da im problem pri primjeni MSFI-a

predstavlja neprilagođenost MSFI-a nacionalnoj zakonskoj regulativi. Dva poduzeća (50%) primjenjuju MSFI-e objavljene u Narodnim novinama, a dva poduzeća (50%) primjenjuju u potpunosti MSFI-e usvojene od IASB-a. U svim slučajevima slanja primjedbi, slala su ga i matična i ovisna poduzeća podjednako.

Navedeni rezultati potvrđuju hipotezu H3.

4. Zaključak

Primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda te nadalje Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja u Hrvatskoj ima tradiciju skoro dva desetak godina. Od prve primjene Zakona o računovodstvu kada su MRS-evi bili obvezni za sva poduzeća u RH, pa do posljednje promjene kojom se značajno smanjuje broj subjekata obveznika njihove primjene, računovodstveni stručnjaci u Hrvatskoj suočeni su s brojnim problemima praktične primjene MSFI-a. Prema rezultatima provedenog empirijskog istraživanja, ponajprije je ovdje riječ o razumijevanju sadržaja standarda, što zbog složenosti, nedorečenosti standarda i njihovih učestalih izmjena i dopuna a također i zbog problema neodgovarajućeg prijevoda pojedinih stručnih termina na hrvatski jezik. Nadalje, činjenica jest da hrvatska poduzeća primjenjuju MSFI-e sukladno svojim vlastitim mogućnostima, pri čemu se smatra kako hrvatske banke najbolje primjenjuju te standarde. No, kao uzrok mnogih problema u primjeni standarda, ispitanici provedenog empirijskog istraživanja navode, između ostalog, da je menadžment nezainteresiran za raspravu i donošenje odluka vezanih uz MSFI-e, što se djelomice može povezati s nedovoljnim razumijevanjem složene problematike ovih standarda. Iako se na neke čimbenike ne može utjecati, još uvijek ima dovoljno prostora za unaprjeđenje postojeće situacije glede primjene MSFI-a u RH. To će ponajprije ovisiti o samim poduzećima, spremnosti menadžmenta za potrebe računovodstvenih djelatnika glede davanja dovoljno financijskih, kadrovskih i vremenskih resursa za bolju organizaciju, edukaciju i primjenu standarda, ali i o spremnosti i stručnosti samih računovođa. S druge strane, sama struka može doprinijeti rješavanju ovih problema putem edukacija, radionica, objavljenih članaka, konzultacija i slično.

Literatura

1. Deloitte Touche Tohmatsu. (2010) *IAS Plus: Effective Dates of IFRSs and Recently Revised IASs* [online]. London: Deloitte Touche Tohmatsu. Dostupno na: <http://www.iasplus.com/standard/effect.htm> [18. ožujka 2010.];

2. Deloitte Touche Tohmatsu. (2010) *IAS Plus: Effective Dates of Recent Interpretations* [online]. London: Deloitte Touche Tohmatsu. Dostupno na: <http://www.iasplus.com/interps/effecti.htm> [18. ožujka 2010.];
3. Deloitte Touche Tohmatsu. (2008) *IAS Plus* [online]. London: Deloitte Touche Tohmatsu. Dostupno na: <http://www.iasplus.com/iasplus/0810reclassifications.pdf> [18. ožujka 2010.]
4. European Commission. (2010) *Original text with amendments: "Regulations adopting IAS"* [online]. Bruxelles: European Commission. Dostupno na: http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/legal_framework/regulations_adopting_ias_text_en.htm [18. ožujka 2010.];
5. Gulin D., «Objavljeni su novi MSFI», (2011.) *Računovodstvo i financije* 8/2011., HZRFD, Zagreb, str. 10-11.
6. IASCF (2009), "IFRS, Official pronouncements as issued at 1 January 2009", IASB
7. IFRS (2010), "The annual improvements process: Proposals to amend the Due Process Handbook for the IASB", Comments to be received by 30 November 2010., IFRS Foundation
8. Memorandum of Understanding, "The Norwalk agreement", <http://www.fasb.org/cs/BlobServer?blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs&blobkey=id&blobwhere=1175819018817&blobheader=application%2Fpdf>, [01.12.2011.]
9. Odbor za standarde financijskog izvještavanja. (2010) *Odluke Odbora* [online]. Zagreb: Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Dostupno na: <http://www.osfi.hr/Default.aspx?sid=46> [18. ožujak 2010.];
10. Zakon o računovodstvu (1992). U: *Narodne novine* 90/92.
11. Zakon o računovodstvu (2005). U: *Narodne novine* 146/05.
12. Zakon o računovodstvu (2007). U: *Narodne novine* 109/07.
13. Žager, K., Mamić Sačer, I. (2008). "Usporedba MSFI vs. HSFI, prednosti i nedostaci, problemi primjene i usporedivost", U: *Zbornik radova 43. Simpozija "Financije i računovodstvo u funkciji jačanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva"*, HZRFD, Pula, 5-7.lipnja2008., str. 96-109.

THE ANALYSIS OF PRACTICAL PROBLEMS IN IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Summary

International financial reporting standards are a unique set of quality accounting standards on a global level. They represent an extremely important source of information for preparing transparent and comparable information presented in the form of basic financial statements. International financial reporting standards application is a very complex, professional and demanding subject which connotes a certain knowledge, experience and time as well as statutory obligation for a specific kind of enterprises in the Republic of Croatia. Globalisation and accounting harmonisation processes are the main reason for the frequent changes of these standards. As a result, professional accountants have been faced with even more demanding practical use of those standards. The aim of the paper is to summarize identified and analysed problems of IFRS application in Croatian enterprises suggesting its certain improvements.

Key words: financial reporting, IFRS, IFRS application in Croatian enterprises